

تاریخ تشیع در اسپانیا و مغرب قرون وسطی

فرهنگ، آثار، سیاست و اندیشه شیعی
در مغرب و اندلس

سرنامه: شهیدی پاکه محمد رضا

عنوان: تاریخ تشیع در اسپتیا و مغرب قرون وسطی، فرهنگ، آثار، اندیشه ها و سوانت شهیدی در اندلس و مغرب

تکرار نام پند قرون: مولف: محمد رضا شهیدی پاک

مشخصات نشر: علویون، 1395

مشخصات ظاهری: 386ص

یادداشت کتبانه ص 378-386 همچنین به صورت زیر نویس

بها: 40000 تومان

وضعیت نام سکت نویسی قیفا

موضوع: تاریخ، قاطمیان، بنی حمود، مرابطین، موحدین، شرقا، ابن سبعین، ابن عربی، ابن آثار، در السط.

موضوع: ابن بیت، امام حسین ع، دانشمندان اندلس، میراث مکتوب، مقون، اقلسی، تشیع، بربر

موضوع: ابن، تاریخ، اپا نیا، تاریخ تشیع، تاریخ مغرب، تاریخ اقلس

موضوع: شیعه، اسپتیا، بیفت، شیخ، بیات سبک

موضوع: اسلام، اسپتیا

موضوع: شیعه، قرون وسطی، تاریخ

رده بندی کنگره: 1395، 2ت 239

رده بندی دیویی: 297/53

شماره مدرک: 4121872

تاریخ نسخ و زمانه: سده چهارم و پنجم هجری

فرم: آماره ثبت و ایست شی و اندلس و عرب

نویسنده: محمد رضا شهیدی پاک

ناشر: علویون قم

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

چاپ و صحافی: ملاکلی

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

۹۷۸-۶۰۰-۶۲۰۴-۲۸-۴

همه حقوق مادی و معنوی برای مولف محفوظ است

اهل بیت در متون اسلامی اندلس

اهل بیت در متون اسلامی مغرب

اهل بیت در متون اسلامی آفریقا

فرهنگ و تمدن و آموزه های شیعی در مغرب و اندلس

تاریخ تشیع در اندلس

تاریخ تشیع در مغرب

مراثی امام حسین (ع) در مغرب و اندلس

ادبیات تشیع در مغرب

ادبیات تشیع در اندلس

تاریخ اندیشه های شیعی در شبه جزیره ایبری

تاریخ بربر و تشیع در مغرب و اندلس

www.ketab.ir

فهرست

۶	فهرست.....
۱۸	پیشگفتار.....
۲۱	باب اول: مقدمه تاریخی و جغرافیایی.....
۲۲	فصل اول: برآمدن تشیع در اندلس و مظهر سیاسی تمدن اسلامی.....
۲۲	قسم اول: حرکت مستمر مقابله با تشیع در غرب اسلامی.....
۲۳	قسم دوم: امویان پیشگام حذف تشیع از اسپانیا.....
۲۵	فصل دوم: بازنگری در رویدادی که واقع شد- محدود جغرافیایی حادثه حذف و انکار تشیع.....
۲۸	فصل سوم: نقد منابع مغرب و اندلس و بازنگری حال تشیع در آنها.....
۲۹	قسم اول: منابع تاریخ عمومی در تاریخ مغرب و اندلس.....
۳۵	قسم دوم: کتب لغت و تصوف و دواوین شعرای مغربی و اندلسی و سفرنامه ها.....
۳۷	قسم سوم: مناقب، انساب و تراجم در موضوع غرب اسلامی.....
۴۰	قسم چهارم منابع جغرافیایی در مورد اسپانیا و مغرب.....
	قسم پنجم بررسی مطالعات معاصر در مورد تشیع و تاریخ تشیع و اندیشه های آن در مغرب و
۴۳	اندلس.....
۴۷	باب دوم: تاریخ و جغرافیای سیاسی تشیع در اسپانیا دوره اسلامی و مغرب
۴۸	فصل اول: توسعه جغرافیایی فرق در جهان اسلام:.....

قسم اول: استقرار فرق در جهان اسلام:	۴۸
قسم دوم: توسعه فرق در غرب اسلامی و گزارش های پراکندگی تشیع در مغرب و اندلس	۴۹
فرع اول: تصویر اطلس شیعه در غرب اسلامی	۴۹
فرع دوم نگارش اخبار غرب اسلامی در منابع جغرافیایی اسلامی	۵۱
فرع سوم نگارش اخبار تحرکات بربر متمایل به تشیع در منابع جغرافیایی	۵۲
فصل دوم: محدوده غرب اسلامی و نقاط کلیدی انتشار تشیع در آن - پراکندگی جغرافیایی تشیع	
در مغرب بزرگ	۵۴
قسم اول: شهرهای افریقیه: مغرب ادنی و پراکندگی تشیع آن ها:	۵۴
قسم دوم: پراکندگی تشیع در شهرهای مغرب اقصی	۵۸
شهر اُشکول	۵۸
سوسه:	۵۸
سپته:	۵۹
زالول:	۶۰
بصره مغرب:	۶۱
بصره:	۶۱
حجرالنسر، حصن الادارسه و توابع آن ها:	۶۲
کُرت:	۶۳
ماسیتنه:	۶۳
حجر:	۶۳
شهر طنجه:	۶۳
شاله و سلاو رباط:	۶۵
شهر فاس:	۶۶
سجلماسه:	۶۸
سوس:	۶۸
کوههای نفوسه و شهرهای آن	۷۰
شهرهای قسطلیلیه - کوفه صغیر در مغرب	۷۱
اغمات:	۷۳

۷۴	قسم سوم: پراکندگی تشیع در شهرهای مغرب اوسط:
۷۴	قلعه مهدی:
۷۴	تلمسان:
۷۴	قریه علوین:
۷۴	ملیانه، اشیر، تس، صفافه، یال، سوق ابراهیم، وهران:
۷۵	مسيله:
۷۶	هاز، متیجه، مَدره، سوق ابراهیم، مدینه خضراء:
۷۶	تاهرت:
۷۷	بجایه:
۷۷	بدر، طیف، تاش، تبسه، طنبه، قلاوین، قسنطینه، جیجل، القل و جربه:
۷۷	ایکجان:
۷۸	سوجمار در باب برید و حاجنه:
۷۸	صَبْرَه:
۷۸	«ذات الحمام»:
	قسم چهارم پراکندگی تشیع در رؤسای مزارات بزرگان شیعی و علوی و ادیسی در غرب
۷۹	اسلامی:
۸۲	فصل سوم: نقاط پراکندگی تشیع در اندلس:
	قسم اول: معالجه ناکام برای دور کردن عرب از مناطق مکه و مدینه اسلامی - حضور پیروان تشیع
۸۲	در نیروهای فتح اندلس:
۸۳	قسم دوم: دیدگاه و نظری به گزارش این حزم از پراکندگی تشیع در اندلس:
۸۴	قسم سوم: پراکندگی بربر اندلس در گزارش این حزم:
۸۵	قسم چهارم: پراکندگی امرای عرب ضد اموی در اندلس در بیان این حزم:
۸۶	قسم پنجم: گزارش های ادیسی از پراکندگی تشیع در اندلس:
۸۶	قسم ششم: گزارش مقری تلمسانی از پراکندگی تشیع در اندلس - استیطان عرب در اندلس:
۸۸	قسم هفتم: ابن حوقل و گزارش سفر به اندلس:
۸۹	قسم هشتم: پراکندگی جغرافیایی تشیع در گزارش ابن دحیه:
۸۹	قسم نهم: شهرهای محل پراکندگی شیعه در اندلس:

باب سوم مفاهیم و اصطلاحات بر ساخته در مورد تشیع در متون مغرب و اندلس

- در قرون وسطی ۹۵
- فصل اول اصطلاحات مربوط به واژه تشیع در مغرب و اندلس ۹۶
- قسم اول مفهوم واژه تشیع در متون تاریخ اسلامی: ۹۶
- قسم دوم: تشیع بالرفض و تشیع مع الرفض ۹۹
- قسم سوم: تشیع بالرفض ۱۰۲
- قسم چهارم: کاربرد واژه تشیع امامی در منابع مغرب و اندلس ۱۰۳
- قسم پنجم: کاربرد واژه رافضی در مورد تشیع در منابع مغرب و اندلس ۱۰۶
- قسم ششم کاربرد واژه اسم معنی در متون غرب اسلامی ۱۰۷
- قسم هفتم واژه ای تشیع و تشریق در مورد تشیع در غرب اسلامی ۱۰۸
- قسم هشتم: کاربرد واژه شوبی در غرب اسلامی ۱۰۹
- قسم نهم کاربرد واژه های اهل بیت و آل بیت در متون مغرب و اندلس ۱۱۰
- فصل دوم: واژه های حوزه قدرت تشیع در غرب اسلامی ۱۱۱
- قسم اول: کاربرد مفهوم و اصطلاح تشیع سیاسی شیعه مذهبی در غرب اسلامی ۱۱۱
- قسم دوم: کاربرد اداری و دینی و اجتماعی واژه های ائمه، شریف، مولای، سادات، ابناء، شرفا، مرابط، سینی، ولی، مولا ۱۱۳
- قسم سوم: کاربرد اصطلاح استشراف در حوزه تشیع در غرب اسلامی ۱۱۵
- فصل سوم: واژه های خلافتی در غرب اسلامی ۱۱۹
- قسم اول واژه امامت عظمی در متون غرب اسلامی ۱۱۹
- قسم دوم: واژه امیر المؤمنین در غرب اسلامی ۱۲۰
- فرع اول: تبار واژه امیر المؤمنین در عهد: ۱۲۰
- قسم سوم: استفاده از واژه امیر المؤمنین در مغرب و اندلس ۱۲۱
- قسم چهارم: استفاده از واژه امیر المؤمنین در اندلس ۱۲۱
- قسم پنجم: آسیب شناسی و تحلیل کاربرد واژه امیر المؤمنین یوسیه ابن خلدون: ۱۲۴
- قسم ششم: نگاه مجدد به تبار و شکل گیری نخستین واژه امیر المؤمنین ۱۲۵
- قسم هفتم نزاع تشیع و تسنن در غرب اسلامی پیرامون واژه امیر المؤمنین ۱۲۸
- باب چهارم: فرق شیعی و نحله های متأثر از تشیع در غرب اسلامی ۱۳۶

- فصل اول: تأثیر تصوف از اندیشه های شیعه در مغرب و اندلس..... ۱۳۳
- قسم اول تصوف و عرفان اندلسی از ابن مسره تا محی الدین:..... ۱۳۳
- قسم دوم شکل گیری تصوف اندلسی محی الدین عربی - ابن سبعین..... ۱۳۴
- قسم سوم: فرقه گرای صوفیانه از اندلس به مغرب ابوالحسن شاذلی..... ۱۳۶
- قسم چهارم تصوف اندلسی در بیان ابن خلدون:..... ۱۳۷
- فصل دوم تشیع و تصوف در اندلس و مغرب..... ۱۳۹
- قسم اول: شیعیان دوازده امامی و تصوف در مغرب و اندلس..... ۱۳۹
- قسم دوم شیعیان بعلیه..... ۱۴۱
- قسم سوم شیعیان اسماعیلیه..... ۱۴۲
- باب پنجم: مذهب مهنویت در غرب اسلامی..... ۱۴۵
- فصل اول: پیشینه و بارزاده مهنویت در غرب اسلامی..... ۱۴۶
- قسم اول: غرب اسلامی از ماشگاه مهنویت..... ۱۴۶
- قسم دوم: مقایسه اجمالی مهنویت در شرق و غرب: پارادایم خروج..... ۱۴۷
- قسم سوم: زمینه های مهنویت گرای در غرب اسلامی..... ۱۴۸
- قسم چهارم: مسیح یا مهنی در سون مهنی..... ۱۵۰
- قسم پنجم: امام حاضر یا امام غایب در متون مغرب و دیدگاه دولت ها..... ۱۵۲
- قسم ششم دیدگاه اباضیه در مورد امام غایب و حاکم..... ۱۵۳
- فصل دوم: مهنویت؛ تعامل چهار رقیب در غرب اسلامی..... ۱۵۶
- قسم اول: برخورد مذاهب بر اساس اعتقاد به مهنی..... ۱۵۶
- قسم دوم: امویان غرب، بنی حمود و مهنویت..... ۱۵۸
- قسم سوم مهنویت گروه های شیعی در غرب - مهنویت دوره اغالیه..... ۱۵۹
- قسم چهارم مهنی اکبر در مغرب..... ۱۶۲
- قسم پنجم: مهنویت ابن تومرت در مغرب و اندلس..... ۱۶۴
- قسم ششم: منکران مهنویت ابن تومرت..... ۱۶۷
- قسم هفتم: مهنویت حفصی و نامه مکه..... ۱۶۸
- قسم هشتم: تصوف، مهنویت و شرفای سعلی..... ۱۷۰
- قسم نهم: دولت علوی؛ کفایت به جای مهنویت..... ۱۷۴

فصل سوم: ابن خلدون و گزارش متمدنین در مغرب و اندلس و تقد او از مهندویت:	۱۷۶
قسم اول: جمع و طرح بین احادیث در مورد مهنی:	۱۷۶
قسم دوم: ذکر اسامی و بررسی علل واقعی ادعای آن ها بوسیله ابن خلدون:	۱۷۸
فصل چهارم: مهندویت در اندلس:	۱۸۲
باب ششم: معتزله و اندیشه اعتزال در غرب اسلامی:	۱۸۵
فصل اول قدیمیترین فرقه در مغرب:	۱۸۶
قسم اول: معتزله در اندلس:	۱۸۶
قسم دوم: معتزله در افریقه:	۱۸۶
قسم سوم: معتزله در غرب اوسط و افریقه فاطمی - مخالفت مرابطین:	۱۸۸
فرع اول مهندی: قیروان - سر فاطمی مهد معتزله:	۱۸۸
فرع دوم انتشار اعتزال بوسیله اسماعیلیه در افریقه:	۱۸۹
فرع سوم اباضیه و توسعه اعتزال در مغرب - مخالفت اغا لبه:	۱۹۰
قسم چهارم: معتزله در مغرب اقصا:	۱۹۳
فرع اول تفاوت معتزله شرق و غرب:	۱۹۳
فرع دوم پیدایش ادریسیان بر زمینه اعتزال:	۱۹۵
فرع سوم اعتزال در محاق مرابطین - باز گشت به اندلس معتزله در اندلس:	۱۹۶
باب هفتم: سیاست شیعی در اندلس؛ اهل بیت در غرب اسلامی:	۱۹۸
فصل اول: تقسیم قدرت سیاسی در غرب اسلامی:	۱۹۹
قسم اول: حضور صحابی حضرت علی در بین فاتحان غرب اسلام:	۱۹۹
قسم دوم: گزارش ابن دحیه اندلسی در مورد مفاضله بین صحابه:	۲۰۱
قسم سوم: ابن دحیه اندلسی و تصویب مواضع حضرت علی ع در صفین:	۲۰۳
فصل دوم: کوچ سربازان صفین به غرب اسلامی برای بی طرفی:	۲۰۵
قسم اول: مهاجرت بزرگ اباضیه به غرب:	۲۰۷
قسم دوم سرانجام ماندگار تغییرات مهاجرت در مغرب اسلامی:	۲۰۷
فصل سوم: قوای شیعه و قوای سنی در غرب اسلامی:	۲۰۹
قسم اول: قوای فعال منطقه در برابر هم:	۲۰۹
قسم دوم: مهمترین نیروهای غرب اسلامی در قرون وسطی:	۲۱۰

فصل چهارم: سیاست امویان در برابر سیاست تشیع	۲۱۲
قسم اول: فرایند حذف تشیع از اندلس با فتوحات - روایت حضرت علی در مورد فاتحان مصر	۲۱۲
قسم دوم موسی بن نصیر دلیل بر انحراف امویان در فتوحات - حذف موسی بن نصیر	۲۱۵
قسم سوم امواج خیزش تشیع در اندلس و سرکوب گسترده حرکت شیعی در اندلس	۲۱۸
قسم چهارم: شورش های شیعی عصر امویان اندلس	۲۱۹
فصل پنجم امویان و زمینه سازی حذف تشیع و نیروهای متعایل به آن ها	۲۲۳
قسم اول لانه گزینی امویان در نقاط کلیدی قدرت و ثروت در اندلس	۲۲۳
قسم دوم پاکسازی فیزیکی اندلس بوسیله امویان - قتل عبدالملک بن قطن	۲۲۴
قسم سوم تکرار قتل عام حره در اسپانیا تحقیر مهاجران مدینه به اندلس	۲۲۵
قسم چهارم: تحالف اموی در اندلس با نسل کشی	۲۲۶
قسم پنجم: اعمال دولتی شیعه در اندلس	۲۲۸
قسم ششم: مهارت نیروی ولای تشیع در اسپانیا	۲۲۸
فصل ششم زمینه های پیدایش ملوک الطوائف در اندلس	۲۳۰
قسم اول قیام اسپانیا در برابر بنی امیه	۲۳۰
قسم دوم ملوک الطوائف در طلیطله بنی راسنون در برابر امویان	۲۳۱
قسم سوم سهم شیعه در ملوک الطوائف حنی حمود و تاسیس نخستین دولت علوی	۲۳۲
قسم چهارم حذف کامل تشیع از اندلس بوسیله ابی اسحاق در دوره دوم ملوک الطوائف	۲۳۲
قسم پنجم خیزش تشیع در دوره سوم ملوک الطوائف	۲۳۴
فصل هفتم سرانجام معارضه نیروهای اسلامی و پیدایش دولت سانی مستقل در مغرب و اندلس	۲۳۵
فصل هشتم نیروی ادریس و فاطمیان تأثیر آن ها در ایجاد فضای شیعی در غرب اسلامی	۲۳۷
قسم اول ادریس تاج ال محمد	۲۳۷
قسم دوم نیروی دولت فاطمی در مغرب	۲۳۸
قسم سوم نا امیدی از فتح اندلس مهاجرت نیروی فاطمی از غرب اسلامی به مصر	۲۳۹
قسم چهارم: خسارت حذف نیروی ادریس و فاطمی از غرب اسلامی بوسیله امویان	۲۴۰
فصل هشتم سنی سازی غرب اسلامی بوسیله عباسیان و مقابله با ریشه های تشیع	۲۴۱
قسم اول اقدام منصور در بقای تسنن در اندلس و مغرب	۲۴۱

قسم دوم مقابله تسنن و تشیع در عصر اغالبه.....	۲۴۲
قسم سوم شکست خلافت عباسی در غرب اسلامی و برآمدن فاطمیان در مغرب.....	۲۴۳
فصل نهم چرخش قدرت از تشیع به تسنن در افریقیه:.....	۲۴۶
قسم اول: مرحله جنید تاریخ افریقیه.....	۲۴۶
قسم دوم: توطئه خلافت عباسی و تغییر مذهب زیریان یا قتل عام شیعه.....	۲۴۷
قسم سوم زمینه و علل تحویل مذهب زیریان.....	۲۴۸
قسم چهارم: آسیب شناسی خروج فاطمیان از مغرب.....	۲۴۹
قسم پنجم: پیوندی ارتباطات عباسیان با رجال خائن زیری:.....	۲۵۰
قسم ششم: اقدامات ابن عباس برای نابودی زیریان و ادریسیان:.....	۲۵۱
قسم هفتم: تهدید مردم برای ترک شیعه در مغرب بوسیله امویان.....	۲۵۳
قسم هشتم: حمایت بربر ها، قسری، طلب.....	۲۵۳
قسم نهم: بسیج فقهای مالکی.....	۲۵۴
فصل دهم: بقای ریشه های تشیع در غرب و اثرات پس از حذف تشیع:.....	۲۵۶
قسم اول: سرنوشت شیعه پس از قتل عام.....	۲۵۶
قسم دوم: پیدایی ریشه های تشیع در غرب اسلامی در قوه بازسازی به میراث تشیع در اندلس و مغرب:.....	۲۵۸
قسم سوم: رویکرد جنید محققان معاصر عرب به بازنگری میراث تشیع در غرب اسلامی.....	۲۵۹
باب هشتم آثار مکتوب شیعی در دولت های مغرب و اندلس.....	۲۶۴
فصل اول: میراث مکتوب شیعه در دوره ادریسی و رستمی و اغلبی.....	۲۶۵
قسم دوم: ادبیات سیف در غرب اسلامی.....	۲۶۶
قسم سوم: میراث مادی ادریسیان در مغرب- سکه های ادریسی.....	۲۶۷
فصل دوم: میراث شیعی دوره اغالبه.....	۲۷۰
قسم اول: قصیده نمری در مورد امام حسین.....	۲۷۰
قسم دوم: قصیده نمری کنار قبر امام حسین.....	۲۷۰
فصل سوم: میراث فرق شیعی در مغرب اوسط.....	۲۷۲
فصل چهارم: آثار اهل بیت در دولین عصر فاطمی و بنی زیری.....	۲۷۴
قسم اول: آواج تشیع در میراث مکتوب زیری و فاطمی در مغرب و افریقیه.....	۲۷۴

قسم دوم: تشیع در میراث مکتوب ابن هانی.....	۲۷۶
قسم سوم آثار مکتوب شیعه در کارهای صنعانی.....	۲۷۹
قسم چهارم میراث مکتوب شیعی در اشعار تمیم فاطمی.....	۲۸۱
قسم پنجم ادبیات مکتوب شیعه در آثار قاضی نعمان مغربی.....	۲۸۴
قسم ششم انعکاس حادثه برکه الدم در ادبیات مکتوب افریقیه:.....	۲۸۵
قسم هفتم توسعه محفل ادبی افریقیه و انعکاس ادب خاص شیعی.....	۲۸۵
قسم هشتم: علی حصری و میراث مکتوب تشیع در افریقیه.....	۲۸۶
قسم نهم میراث مادی سکه های عصر فاطمی و شعائر شیعی.....	۲۸۸
فصل پنجم: آثار اهل بیت در منابع دوره مرابطین - ابن بسام اینه تشیع عصر مرابطین.....	۲۹۰
باب نهم میراث تشیع در اندلس.....	۲۹۶
فصل اول: آثار شیعی در عصر امویان اندلس.....	۲۹۷
قسم اول: آثار مکتوب تشیع در عقد الفرید.....	۲۹۷
فرع اول: ذکر و فود شیعیان و احادیث معاویه در حق علی ع.....	۲۹۸
فرع دوم: فضایل علی ع در اشعار.....	۲۹۹
فرع سوم: ذکر ادبیات و اشعار سیاسی شیعی در عقد الفرید.....	۳۰۰
فصل دوم: میراث اهل بیت در آثار دوره موحیدین.....	۳۰۳
قسم اول: بازگشت به تشیع و اظهار آن بوسیله شاعران موحیدین - قصاید حسینیة ابن شکیل.....	۳۰۳
فصل سوم: آثار مکتوب شیعی در عصر بنی الاحمر.....	۳۱۱
قسم اول: تجمع شرفا و متشعین در دربار بنی الاحمر.....	۳۱۱
قسم دوم آثار تشیع در مکتوبات ابن خطیب:.....	۳۱۱
قسم سوم ستایش ابوالحسن مرینی و توجه به رفت و آمدها و محل استقرار شرفا.....	۳۱۴
قسم چهارم: ذکر اشعار در مضامین احادیث ائمه شیعه بوسیله ابن خطیب.....	۳۱۶
فصل چهارم ادب سیف در عصر بنی الاحمر.....	۳۲۰
فصل پنجم: ذکر حقیقت سقیفه بوسیله ابن خطیب اندلسی.....	۳۲۳
فصل ششم: ابن خطیب و ذکر آثار و عقاید شرفای معاصر خود با مضامین شیعی.....	۳۲۵
فصل هفتم: بیان قضاوت های حضرت علی بوسیله ابن خطیب.....	۳۲۸

فصل هشتم: اشعار رباعی امام حسین در رحله ابن رشید سیتی.....	۳۲۹
باب دهم آثار مکتوب اهل بیت در دوره حفصیان.....	۳۳۳
فصل اول تشیع و مهدویت در آغاز حفصیان.....	۳۳۳
فصل دوم: آثار مکتوب شیعی در آثار ابن ابار.....	۳۳۴
قسم اول: استخراج احادیث شیعی از المصنوع صدفی.....	۳۳۵
قسم دوم بیان حقیقت حسن و حسین و اهل بیت در درر السمط - روایت اندلسی اهل بیت.....	۳۳۹
فرع اول: بیان اندلسی اهل بیت:.....	۳۳۹
فرع دوم: تعابیر ادبی ابن ابار در اندلس برای ظلم به اهل بیت و بیان مسببین هلكة العلویه و ملكة الامویه.....	۳۴۰
فرع سوم وصف یزه علی بوسیله ابن ابار اندلسی.....	۳۴۲
فرع چهارم: غدیر خم ریشه دینی، میان با علی.....	۳۴۲
فرع پنجم: مثلث یهود اموی و عناصر سقی در برابر علی.....	۳۴۳
فرع ششم: مقتل اندلسی امام حسین بوسیله ابن ابار.....	۳۴۴
فرع هفتم: تضمین جملات علی بوسیله ابن ابار.....	۳۴۵
فصل دوم آثار مکتوب علمای متشیع در غرب اسلامی.....	۳۴۶
قسم اول: رد یابی تشیع ابن منظور در لسان العرب میراث لغوی چهار.....	۳۴۶
قسم دوم تشیع ابن سبعین مرسى در آثار و رفتار سیاسی.....	۳۴۷
فرع اول: ابداع عرفان شیعی بوسیله ابن سبعین.....	۳۴۷
فرع دوم تکفیر ابن سبعین در اندلس و مغرب.....	۳۴۷
فرع سوم: انتقال خلافت از بغداد به تونس و تلاش ابن سبعین برای سوق دادن حفصیان به تشیع.....	۳۵۰
فرع چهارم: عناصر تشیع ابن سبعین.....	۳۵۱
فرع پنجم: ابن سبعین و مجموعه رسائل اخوان الصفا.....	۳۵۱
فصل سوم: محی الدین عربی خاتمی فاطمی و آثار شیعی او.....	۳۵۳
فصل چهارم ابوالحسن شاذلی و آثار مکتوب شیعی در نوشته های او - صلوات شاذلی.....	۳۵۵
فصل پنجم سفرنامه ها در دوره حفصی و مرینی.....	۳۵۶
فصل ششم: ذکر آثار تشیع در سفر نامه ابن بطوطه.....	۳۵۷

۳۵۸.....	فصل هفتم ذکر آثار تشیع در سفر نامه ابن جبیر
۳۶۱.....	فصل هشتم تشیع ابن سعید مغربی
۳۶۲.....	فصل نهم ذکر آثار تشیع در سفر نامه عبدی
۳۶۴.....	باب یازدهم جهاد صوفیان مغرب و نسب شریف و تشیع
	فصل اول: تأثیرات و حضور تشیع سیاسی در حوادث سیاسی غرب اسلامی - تقلیل تشیع به شرفا
۳۶۵.....	
۳۶۸.....	فصل دوم دولت شرفای علوی جهاد صوفیان
۳۷۱.....	فصل سوم: روایت و نظم حدیث سلسله الذهب امام رضا بوسیله شرفای معاصر در مغرب
۳۷۳.....	فصل چهارم مواضع شرفای معاصر نسبت به بنی امیه
۳۷۴.....	فصل پنجم جهاد معصوم محی الدین عربی صلوات نگاری در مغرب و اندلس
۳۷۹.....	منابع

پیشگفتار

پراکندگی تشیع در غرب اسلامی از مسلمات تاریخ و جغرافیای اسلامی است و یکی از مهمترین ابعاد تاریخنگاری تشیع در اسپانیا در قرون وسطی بررسی علل جلوگیری از انتشار تشیع در اسپانیا و سرکوب و مهار اندیشه های آن در مغرب و تعیین سرانجام آن در غرب اسلامی است. چنانکه در متون مربوط به فتوحات اسلامی در مغرب و اندلس آمده است. نیروهایی از وابستگان به حضرت علی علیه السلام که نام آن ها با تشیع در تاریخ شبه جزیره ایبری قرین شده است، در بین مسلمانانی که در اندلس ساکن شده اند و در حوادث آن جا حضور داشته اند، ثبت شده است. از جمله آن ها ابی ایوب از عبدالله بن حنشل صناعی یاد کرده که آثاری منسوب به او هنوز در شهر سرقسطه اسپانیا وجود دارد و حضور او در این شهر در متون اندلسی ثبت شده است. نویسنده پژوهش حاضر به تاریخ تشیع در اندلس از نخستین روز های ورود تا پایان قرن دهم هجری و سقوط نهایی اندلس در ۹۸۳ هجری پرداخته است و در مقاله تحولات فلسفی و کلامی عهد مرابطین ۱۳۸۱ و در مقاله مشابه تحولات فلسفی و کلامی عهد موحدین ۱۳۸۲ و در نوشته تحولات فلسفی و کلامی

عهد حفصیان ۱۳۸۳ و در کتاب تاریخ تحلیلی اندلس و تاریخ تحلیلی مغرب ۱۳۸۹ و کتاب اهل بیت در آثار دانشمندان و علمای اندلس و ترجمه و تحقیق کتاب المعجب، و مدخل بنی حمود دانشنامه جهان اسلام و در پژوهش تاریخ، سیاست و فرهنگ تشیع در اندلس و پژوهش تاریخنمایی تشیع در غرب اسلامی، و در نوشته علل واقعی سقوط اندلس و نظریه ابن خلدون، تاریخ و اندیشه‌های تشیع و موضوع ویژه علل سیاسی مذهبی جلوگیری از انتشار تشیع در اسپانیا دوره اسلامی را مورد توجه و تحلیل قرار داده است. و در مقاله ادب و سیاست در دوران کار آمدن دولت ادیسیان و شرایط فرهنگی و سیاسی عصر آن ها را اقدامات عمرانی آن ها را ذکر کرده است. این پژوهش در صدد تحلیل علل وقوع اقدامات دولت های حاکم در اسپانیا از جمله امویان اندلس که قدرت را در شرق و غرب جهان اسلام از تشیع ربودند و پیروان آن را در شهرهای شرقی کوفه، بصره و در حجاز و عراق و مصر و جزیر و در شهرهای مغربی و اندلسی اشبیل، قرطبه و مالقه و مهدیه و فاس و مراکش قتل عام نمودند و مجبور به جابجایی و پنهان شدن و مهاجرت در سرزمین های اندلس و مغرب کردند و زمینه مایه فراهم ساختند تا آن ها غرب اسلامی را ترک کنند. قدرت طلبی امویان و توسع طلبی مالک با تمهیدات خلافت عباسی از نیمه قرن دوم در برابر اندیشه های شیعی و عقاید تشیع، قرار گرفت و از رئوس علل سیاسی مذهبی انتشار تشیع در اندلس و مهار آن در مغرب است. بزرگترین پدیده تاریخ تشیع در قرون وسطی در اندلس دولت شیعی بنی حمود در اندلس و سقوط امویان بدست این سلسله کوچک محلی است و پدیده ماندگار تاریخ مغرب ظهور دولت ادیسیان در مغرب اقصی و تاسیس دولت فاطمیان با نام فاطمه زهرا و با شعار سیاسی مذهبی شیعی در مغرب ادنی و افریقیه و سلطه شیعه بر سیسیل و مدیترانه غربی

است. و در کتاب دولت فاطمیان در مغرب به فرایند برآمدن و آسیب شناسی سقوط و مهاجرت فاطمیان از مغرب را نشان داده است. پژوهش حاضر برآیند تحلیلی نوشته های یاد شده است.